MANAGEMENTUL PROIECTELOR CULTURALE LOCALE: PERSPECTIVE ŞI PROVOCĂRI

Maria ANDREI ,

masterandă, anul II, Facultatea Psihologie, Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie şi Asistenţă Socială

CZU: 005.8:316.7:352 Email:andreimary81@gmail.com

Republica Moldova, un stat multicultural, se confruntă cu provocarea de a-şi promova identitatea culturală şi de a integra diversitatea etnică. Proiectele culturale şi interculturale sunt esenţiale pentru dezvoltarea durabilă şi coeziunea socială, facilitând dialogul şi toleranţa. Cu toate acestea, lipsa strategiilor coerente şi a unui management eficient limitează impactul iniţiativelor locale, în ciuda rolului crucial al autorităţilor publice locale. Aceste argumente au servit ca raţiuni pentru argumentarea actualităţii şi importanţei cercetării pentru teza de masterat.

Scopul cercetării a vizat dezvoltarea unui program managerial eficient pentru proiectele culturale şi interculturale, implementate în parteneriat cu autorităţile administraţiei publice locale în Republica Moldova, contribuind astfel la promovarea culturii şi la consolidarea dialogului intercultural. Pentru operaţionalizarea acestei finalităţi de bază, ne-am propus parcurgerea următoarelor *obiective de cercetare:* analiza contextului cultural şi intercultural din Republica Moldova şi identificarea principalelor tendinţe şi provocări; evaluarea rolului autorităţilor administraţiei publice locale în implementarea proiectelor culturale şi interculturale; investigarea practicilor de management utilizate în derularea proiectelor culturale la nivel local; identificarea factorilor critici de succes şi a obstacolelor în implementarea iniţiativelor culturale şi interculturale şi elaborarea unui set de recomandări şi a unui Program de bune practici pentru optimizarea managementului proiectelor culturale în Republica Moldova. *Metodologia* cercetării a inclus analiza documentară, studii de caz, interviuri semistructurate, observaţie participativă şi analiza impactului. Cercetarea se bazează pe concepte teoretice cu valoare praxiologică sporită – managementcultural şi intercultural, cooperare instituţională [2]. Această cercetare îşi demonstrează utilitatea în contextul Moldovei de astăzi, abordând necesitatea de a echilibra conservarea identităţii naţionale cu promovarea diversităţii culturale. Propunerea de soluţii practice pentru finanţare, parteneriate şi continuitatea proiectelor, alături de accentul pe implicarea tinerilor şi impactul comunitar, o face un studiu relevant pentru dezvoltarea durabilă a comunităţilor la nivel internaţional [3].

Proiectele analizate în satele Roşcani şi Micleuşeni-România oferă modele de intervenţie viabile :renovarea Casei de cultură a revitalizat activitatea artistică şi a devenit un centru de coeziune locală; construirea unui teren sportiv a crescut impli-

carea tinerilor şi sentimentul de mândrie locală; proiectul „Carte pentru Basarabia” a încurajat cooperarea transfrontalieră şi educaţia interculturală.

Provocările întâlnite (subfinanţare, birocraţie, lipsa formării) [1] sunt recurente şi deloc specifice doar pentru contextul nostru, dar pot fi depăşite printr-un management integrat şi participativ.

Cercetarea a evidenţiat valoarea esenţială a interviurilor calitative cu actorii locali implicaţi în proiecte culturale şi interculturale din zona Străşeni. Aceştia au oferit perspective cruciale asupra rolului autorităţilor locale şi al profesorilor în revitalizarea comunitară şi dezvoltarea socio-emoţională.

Primarii intervievaţi subliniază contribuţia proiectelor culturale la „revitalizarea spiritului comunitar” şi la implicarea cetăţenilor, afirmând că „Dacă nu investim în cultură, pierdem legătura între generaţii. Casa de cultură a devenit locul unde satul se adună din nou, nu doar de sărbători, dar şi pentru a învăţa, a crea, a discuta”. Această perspectivă reflectă importanţa strategică a culturii în viaţa comunităţii. Profesorii şi managerii culturali văd activităţile culturale ca o completare firească a educaţiei formale, considerând cultura un instrument de dezvoltare socio-emoţională şi civică. Ei exemplifică prin modul în care proiectele transfrontaliere încurajează colaborarea şi comunicarea elevilor, iar iniţiativele artistice locale, cum ar fi pictura pereţilor Casei de cultură din Roşcani, transmit mesaje puternice despre valoare şi apartenenţă.Pe baza acestor perspective, studiul nostru propune completări la modelul managerial curent, incluzând: consultarea comunitară prealabilă lansării proiectelor pentru a asigura relevanţa; crearea unui mecanism local de mentorat pentru sprijinirea administraţiilor publice locale (APL) şi a şcolilor; integrarea tinerilor nu doar ca beneficiari, ci ca co-autori ai activităţilor; asigurarea formării continue a funcţionarilor locali în management de proiecte, scriere de aplicaţii, comunicare interculturală şi evaluare de impact.Aceste măsuri vizează transformarea culturii într-un instrument de construcţie comunitară durabilă şi de apropiere între oameni. Tabelele 1 şi 2 de mai jos oferă sinteze relevante problematicii abordate, în care am, evidenţiat variabilele cele mai importante ale investigaţiei, care au legătură pe orizontală şi pe verticală, determinând eficienţa ciclului de viaţa al proiectului.

Tabel 1

Nivelul de implicare al actorilor locali în proiecte culturale

Actor local	**Grad implicare**	**Rol în proiecte**	**Observaţii**
Primărie (APL)	Ridicat	Iniţiere, cofinanţare, logistică	Blocaje birocratice şi lipsă personal specializat
Şcoală	Mediu-Ridicat	Mobilizare elevi, activităţi educaţionale	Suprasolicitare şi lipsă timp
ONG-uri	Ridicat	Scriere proiecte, activităţi inovatoare	Finanţare instabilă, efort voluntary
Comunitatea locală	Variabil	Participare la activităţi, voluntariat	Motivaţie crescută dacă impactul e vizibil

Tabel 2

Obstacole frecvent întâlnite în derularea proiectelor culturale

Obstacol	Impact	Exemplu din teren
Subfinanțare	Proiecte reduse la scară mică	Primărie fără buget dedicat culturii
Birocrație	Întârzieri sau abandon de proiecte	Așteptări lungi pentru aprobare și achiziții
Lipsa de formare	Proiecte slab planificate sau necompetitive	Niciun curs de scriere proiecte pentru APL
Parteneriate slabe	Impact scăzut și continuitate redusă	Cooperare episodică între APL și ONG-uri

În calitate de concluzii si recomandări, subliniem: Cultura nu este un lux sau un decor – este o resursă esențială de dezvoltare comunitară. În spațiile rurale din Republica Moldova, proiectele culturale pot revitaliza legătura dintre cetățean și comunitate, dintre trecut și viitor, dintre local și global. Rezultatele cercetării confirmă că managementul cultural trebuie profesionalizat și susținut de politici locale coerente [1], iar autoritățile locale au nu doar rolul de finanțator, ci și de catalizator al inovației culturale. Or, într-o Moldovă marcată de migrație, fragmentare socială și vulnerabilitate economică, cultura poate deveni un pilon de stabilitate și incluziune.Pentru a optimiza managementul proiectelor culturale și interculturale, sunt formulate următoarele recomandări:instituționalizarea unei structuri locale de coordonare culturală; organizarea de formări pentru manageri culturali și funcționari implicați în proiecte; implicarea tinerilor în planificarea și evaluarea proiectelor culturale; promovarea proiectelor transfrontaliere pentru consolidarea dialogului intercultural; crearea unei platforme digitale naționale pentru diseminarea bunelor practici și a oportunităților de finanțare.

Referințe:

1. BÂRLEA, C. *Managementul cultural local: între intenție și realitate*. Revista de Administrație Publică, 10(2), p. 77–89; Chișinău: USM, 2018
2. GORAȘ-POSTICĂ, V. *Provocări ale interculturalității pentru educația nonformală*. În:Lucrările Conferinței „Educația și învățământul extrașcolar: configurări și experiențe, Chișinău, ediția 2, 8-9 decembrie, 2023, p. 15-23. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/202715
3. UNESCO *Culture 2030 Indicators*. Disponibil: https://whc.unesco.org/en/indicators2030

Recomandat

Viorica GORAȘ-POSTICĂ, *dr.hab., prof.univ.*